

פרשת ויקרא

הקש בדלת

"אמור לי אדוני, לו זכית בחצי מיליון שקלים, מה היית רוכש בהם?"

שאל הפסיכולוג את היושב לפניו. בני משפחתו של הפצינט הביאו אותו בערמה לפסיכולוג, לאחר שנודע להם שהוא זכה בסכום עתק של 20 מיליון שקלים בהגרלת הלוטו, והם חששו לבשר לו את הבשורה ללא הכנה מתאימה.

לשם כך יש פסיכולוגים בעולם. הפצינט שלא ממש הבין למה הוא יושב אצל הפסיכולוג, ובכלל, מהן השאלות על מיליוני השקלים חכך את ידיו במבוכה. לבסוף ענה שהיה סוגר את המשכנתא ורוכש רכב קטן וחמוד.

"ולו תתבשר שזכית בשלושה מיליון שקלים, מה היו תוכניותיך?" המשיך הפסיכולוג לברר. כאן ניצתו אישוני עיניו של הבחור. מי אינו אוהב לדמיין?

"הייתי קונה וילה בת שני מפלסים, ומשקיע ברכב-שטח מסוג משובח, ובעודף, הייתי נכנס שותף באיזה עסק. שיהיה ליום סגריר."

השלב האחרון והסופי הגיע, והפסיכולוג גישש בזירות: "מה תעשה בסכום אדיר של עשרים מיליון שקלים, אם וכאשר יתברר, שזכית בו?"

הבחור גירד בראשו. עשרים מיליון שקלים הם הרבה מדי בשבילו, מעודו לא שמע על מי שמחזיק כזה סכום. מה לו ולצרה זו? ברוחב לב הצהיר: "אם אקבל כזה סכום, אתן לך חצי ממנו!" הפסיכולוג נפל מתעלף...

"וידבר ה' אל משה לאמר". פסוק שנכתב רבות וכולנו מכירים היטב.

אולם בפרשתנו, באופן יוצא דופן משאר פרשיות התורה, נאמר: **"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר."**

מדוע מקדימה התורה שה' קרא למשה, הלא אם הוא דיבר אליו, אין צורך לפתוח בקריאה וניתן מיד לכתוב "וידבר ה' אל משה לאמר" כמו בכל התורה?

בילקוט "מעם לועז" הביא פירוש נאה, שהשינוי שלפנינו, הוא כעין הקדמה לכל המקומות בהם דיבר השי"ת עם משה רבינו, וכפי שכאן קודם כל קרא ה' למשה בכדי שיתכונן לדיבור, ורק לאחר מכן דיבר עימו, כך בכל מקום תחילה קרא ה' למשה ורק לאחמ"כ אמר לו מה שברצונו לצוות לישראל. כעין זה אמרו חז"ל בתלמוד (נדה טז): **"אמר רבי שמעון בן יוחאי: ארבעה דברים הקדוש ברוך הוא שונאן, ואני - איני אוהבן."** הדבר הראשון שמונה שם רשב"י הוא **"הנכנס לביתו פתאום, ואין צריך לומר לבית חברו."**

דבר זה אינו מצד דרך-ארץ שייכנס האדם בפתע פתאום לביתו, בלא שידפוק תחילה בדלת להודיע שמישהו נכנס כעת. ובוודאי שבהיכנסו לבית חברו הדפיקה מחויבת המציאות, לא רק כדי להודיע על בואו, אלא בעיקר כדי ליטול רשות מבעל הבית להיכנס.

פרשת ויקרא

למה לקרוא כשאפשר לדבר אלו שרשב"י "אינו אוהבם" [הסיבה שרשב"י התבטא על ארבעה דברים אלו שהוא "אינו אוהבן" בשונה מהקב"ה ש"שונאן", היא משום שהתורה ציוותה עלינו "לא תשנא את אחיך בלבבך", ולכן הקב"ה הודיע שהוא שונא מעשים אלו בכדי שיתרחקו מהם בני אדם, אבל רשב"י לא רצה לכתוב שהוא חלילה שונא יהודי, ויהא אשר יהא. לכך כתב "ואני איני אוהבן", משום שמעשיהם לא הגונים.

מהרש"א.[ברם, בל-נחשוב שרק בבית פרטי, או רק אצל בשר ודם בלבד מצווה אותנו התורה שננהג בדרך-ארץ, אלא מצאנו דבר חידוש שאפילו בבית המקדש, בזמן הקדוש ביותר ובמקום המקודש ביותר - בית קודש הקודשים, בעת שנכנס הכהן הגדול לפני ולפנים, אומרת התורה: "ונשמע קולו בבואו אל הקודש ובצאתו ולא ימות!"

מבאר המהר"ל מפראג, שלמרות שאין צורך להודיע לשכינה הקדושה ולמלאכי השרת שכעת נכנס הכהן הגדול, בכל זאת אם ייכנס הכהן למקום הקודש בלא פעמוני הזהב המצלצלים בקולם, יתחייב בנפשו. ומדוע?

כיון ש"מלכותא דרקינא כעין מלכותא דארעא". והנכנס בלא להודיע על כניסתו עושה שלא כהוגן. ***

כידוע, כל דיני התורה נדרשים בדרכים נוספות מלבד מה שכתוב לעינינו. ואולי רצתה התורה בשני מקומות אלו - הן אצל משה רבינו אדון הנביאים שנקרא בשמו בכל פעם שרצה ה' לדבר עימו, והן אצל הכהן הגדול ביום הכיפורים - ללמדנו: לעתים יש צורך להעיר לאחד מבני הבית, לעורר אחד מהחברים על דבר שנעשה שלא כהוגן. אולי אפילו להתעניין בדבר המעיק עליו בכדי לנסות לעזור.

מצד חובת דרך-ארץ, שומה עלינו "לדפוק" ולוודא שהשני מעוניין בכניסתנו אל פרטיותו. בל נהיה כאותו פסיכולוג שניסה לעזור לשני לעכל את זכייתו, ולבסוף התעלף בעצמו כיון שאותו לא הכינו לכך.